

GRAĐANI:

SRBIJA JE ZAROBLJENA DRŽAVA,
ALI TREBA SAMA DA SE OSLOBODI

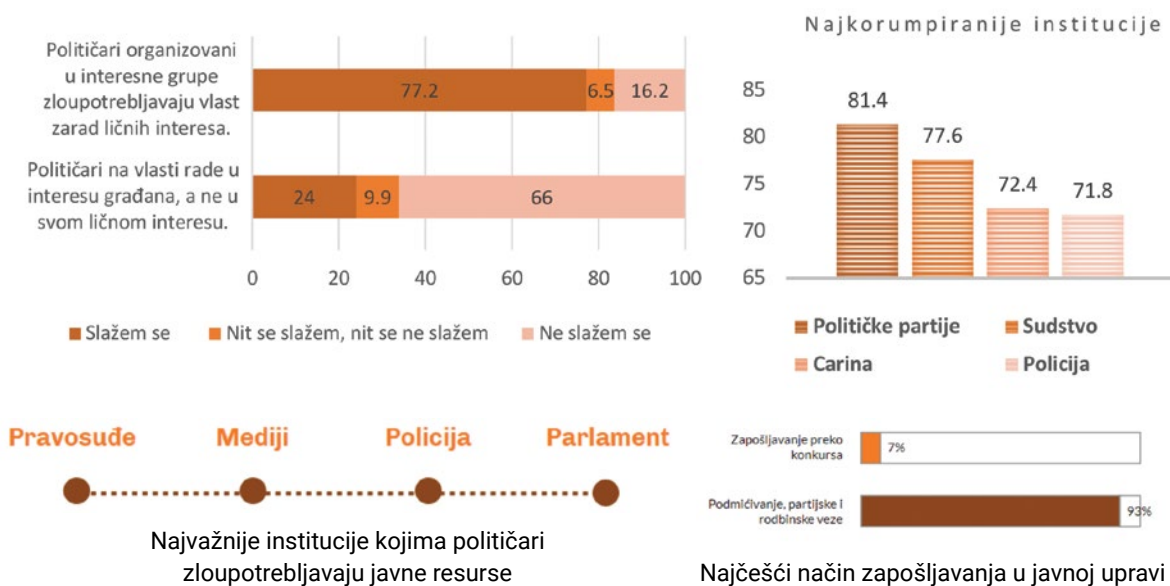
BCBP

Novembar 2020. godine

Građani: Srbija je zarobljena država, ali treba sama da se oslobodi

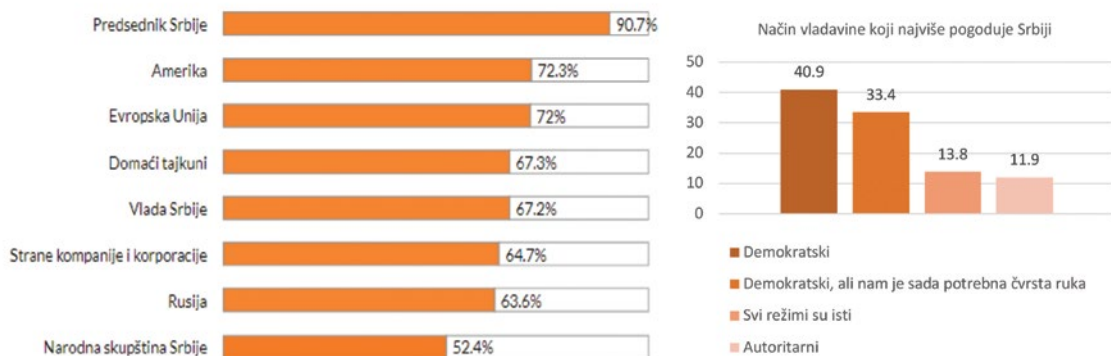
Preliminarni nalazi

Većina građana Srbije smatra da političari ne rade u interesu građana već da organizovani u interesne grupe, zajedno sa domaćim i stranim bogatašima zloupotrebljavaju vlast zarad ličnih interesa. Oni pri tom kao glavne poluge za ostvarenje svojih interesa koriste pravosuđe, medije, parlament i policiju. Preko polovine ispitanih je navelo da policija ne štiti građane već interese kriminalaca, političara i finansijski moćnih pojedinaca. Ovi stavovi su se preslikali i na percepciju korupcije, pa građani kao najkorumpiranije državne institucije vide političke partije, sudstvo i policiju. Preko 90% građana smatra da se u državnoj upravi zapošljava putem rodbinskih i političkih veza kao i podmićivanjem.

Preko polovine građana smatra da u Srbiji ili nema demokratije ili da je ona sa velikim problemima. Zato ne treba da čudi što građani smatraju da Narodna skupština ima najmanji uticaj na donošenje političkih odluka, manji od domaćih tajkuna i stranih firmi, kao i velikih stranih sila. Ogromna većina građana njih 90%, pak, smatra da je Predsednik Srbije ključni akter u donošenju političkih odluka u Srbiji. Ako uzmemo u obzir prethodno iznete nalaze da političari rade za svoj interes kao i za interese stranih i domaćih bogataša, nameće se zaključak da je glavni akter u zarobljavanju države Predsednik Republike. No, čini se da građanima i nije mnogo stalo do demokratije u Srbiji, jer su oni ili ravnodušni prema načinu vladanja ili su načelno za demokratiju ali smatraju da u sadašnjim uslovima u Srbiji treba „čvrsta ruka“ odnosno otvoreno su za autoritarni način vladavine. Ravnodušnost građana se preslikava i u njihovom odnosu prema velikim političkim promenama u Srbiji: 5. oktobra kada je koalicija DOS došla na vlast, odnosno 2012. godine kada je SNS otpočeo svoju vladavinu, jer većina ispitanika smatra da je sve ostalo isto samo su jedni političari zamenili druge. Stiče se utisak da građani smatraju da je sistemska korupcija „normalno stanje stvari“ u Srbiji.

Uticaj aktera na donošenje političkih odluka u Srbiji

Stav građana prema:

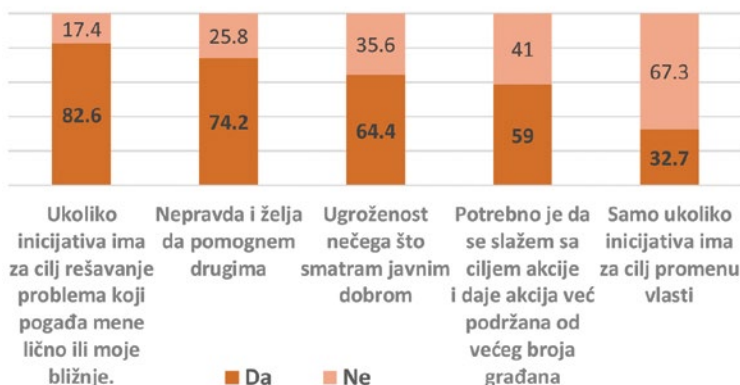
Apatičnost građana je vidna i u njihovoj nespremnosti da učestvuju u aktivističkim inicijativama jer je svega 20% ispitanika spremno na takav vid aktivnosti. Kao najjači motivi za uključivanje građana u aktivističke inicijative izdvaja se rešavanje problema koje pogađaju njih lično ili njihove bližnje, kao i pomaganje drugima, te u slučaju ugroženosti javnog dobra. S druge strane, građani su najmanje spremni da se uključe u inicijative koje za cilj imaju promenu vlasti, iako nalazi istraživanja ukazuju da ispitanici smatraju da političari zloupotrebljavaju vlast.

Angažovao/la bih se aktivistički

■ Ne (80%)
 ■ Da (20%)

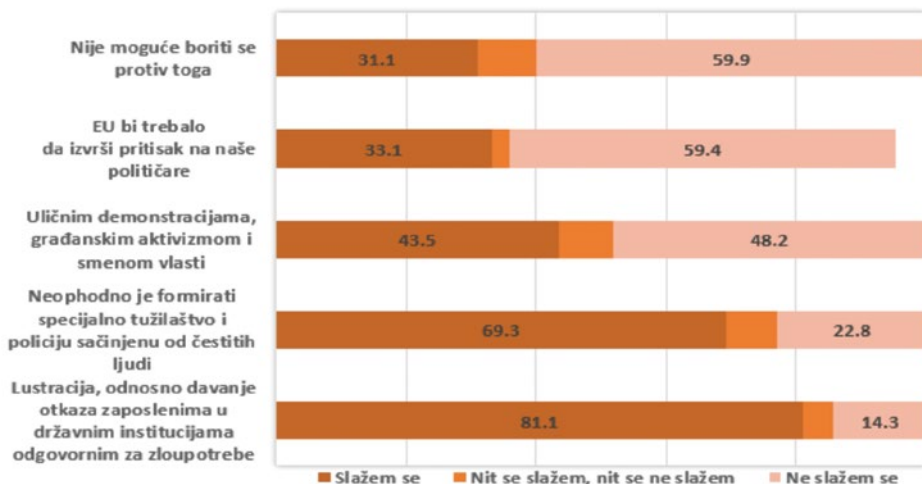

Situacije koje mogu da motivišu građane da se aktivistički angažuju

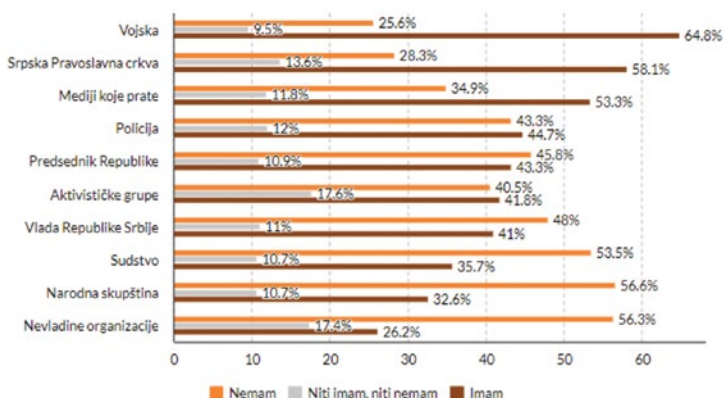
Građani praktično smatraju da političke i državne institucije koje su ocenili kao korumpirane i da rade za partikularne interese a ne za javno dobro treba da se samostalno izbore sa svim problemima skopčanim sa zloupotrebom mehanizama vlasti i korupcijom. Tako, 2/3 ispitanika smatra da davanje otkaza državnim službenicima odgovornim za zloupotrebe i formiranje specijalnog tužilaštva i policije sačinjenih od čestitih ljudi glavni način da se političari nateraju da rade u interesu građana. Iako isprva ovaj nalaz može delovati čak i ohrabrujuće, ukoliko ga uvežemo sa činjenicom da su građani spremni da se angažuju pre svega u situacijama koje njih lično pogađaju, te sa njihovom sklonošću i toleranciji za nedemokratske oblike vladavine, nameće se zaključak da oni ostavljaju rešavanje važnih (političkih) problema nekom „prosvetljenom autokrati“.

Koji je najbolji način da se političari primoraju da rade u interesu građana, a da ne zloupotrebljavaju državne resurse za lične interese

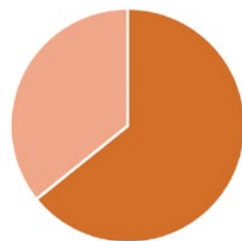

Moguća objašnjenja za ovakve stavove građana možemo naći u njihovoj izloženosti medijskoj propagandi vlasti i slanju poruka da su „svi političari isti“ i da su i „oni pre nas isto i još gore radili“. Na to nam može ukazivati podatak da posle vojske i SPC-a, građani najviše veruju medijima koje prate. Od toga većina građana navodi da najviše veruje pro-vladinim medijima.

Poverenje građana u institucije

Mediji kojima građani najviše veruju

■ Prorvladini mediji (RTS, PINK...)
■ Nezavisni mediji (N1, Nova S...)

BCBP

www.bezbednost.org

Nalazi predstavljeni u ovom tekstu su deo većeg javnomnjenjskog terenskog istraživanja koje je za potrebe BCBP-a sproveo Sprint Insight od 25 septembra do 5. oktobra 2020. godine, na uzorku od 1101 ispitanika.